

GABRIEL ROSENSTOCK

Pearse Oféliája

„Mind ismertük őt, és ő volt a legnemesebb lelkű nő mindazok közül, kit ismertünk.” (P. H. Pearse)

*Tom atya ismerte a pontos módszert
a zsolozsmát
a szavakat és a kifejezéseket
kiejtésük helyes módját
ismerte az imádságokat
ritmusukat és a hajlításokat
a hangszínt
vagy nevezzük bárminek
kelleknek
varázslatnak
esetleg mantrának
mellyel visszahívhatta volna a lelket
visszahívhatta volna
vissza Eibhlín testébe
Pearse Oféliájába
Eibhlín Nic Niocaill
ó jaj, szegény Eibhlín
tengervízbe fulladt egy kiránduláson
az atya képtelen volt
megtenni
nem tudta kimondani a szavakat
elpártoltak tőle a szavak*

*nem tolultak a szájára
pedig ott volt benne rendben
Tom atyában – a Varázslóban –
minden becses szótag mentőhálóba fogni
Eibhlín Nic Niocaill lelkét
visszamasszírozni e tiszta lelket a sós testbe
ősi suttogással
mindenki tudta
mindenki tudta hogy az atya
ismeri ama szótagokat
ám megrekedtek benne
fagyottan*

*a buzgó asszonyok leltek szavakat az elsiratáshoz:
mo ghraidhn thú, a Eibhlín
mo ghraidhn do mháthair
mo ghraidhn go brách í!*

*Mi a pontos módszer
megváltoztatni a múltat?
Tom atya e rideg titkot magával vitte a sírba.*

Zsille Gábor fordítása

Kiről feledkeztek meg az 1916-os centenáriumi megemlékezésen? Azon töprengtem, mennyiben alakult volna másképp a történelem, ha az idő előtt elhunyt Eibhlín Nic Niocaill (1884–1909) megélheti a húsvéti felkelést, részt vehet benne, vagy feleségül megy Pearse-hez.

Ki is volt ő? Modern angol irodalomból szerzett diplomát, egy ideig Németországban és Franciaországban is élt, ahol az Ír Szövetség francia ágazatánál dolgozott Párizsban. Vajon hány bölcsészdiplománk lenne hajlandó manapság efféle önkéntes munkára, csupán azért, hogy nyelveket tanuljon?

A kor egy másik lenyűgöző alakja, James H. Cousins írja: „Mielőtt Kerrybe utazott nyaralni, Eveleen tartott egy búcsúestet a barátnőivel, és arról beszélgettek, ki milyen halállal szeretne meghalni. Eveleen

válasza ez volt: Mások életét mentve vízbe fulladni.” És pontosan ez történt. Bizonyos feltevések szerint P. H. Pearse titkos jegyese volt. Vajon más lett volna a világ folyása, ha akkor Tom Jones atyának (aki szintén jelentős személyiség volt) sikerül őt újraéleszteni?

Hogyan tükrözi ez a vers a saját élet- és költészet-szemléletemet? Mindig is kedveltem az ezotéria és az exotéria ötvözését: a régít az újjal, az ismeretlent a meghittel vegyíteni. A költő egyik feladata a misztérium és az emlékezet feletti örökös. Lehet, hogy versem tárgya és ennek mantrikus ismétlődése nem minden olvasó számára egyaránt fontos, de éppen ez a vers erősíti meg még jobban a meggyőződésemet, hogy az élet többszörös misztériumot hordoz. (Mellesleg Cousins Indiában kötött ki, és hatással

volt Sri Aurobindo költészetére, de ez már egy másik történet.)

Vajon Eibhlín újralesztésének kudarcra tükrözi-e a nyelv újralesztésének kudarcát? Ez a kérdés a vers írásakor még nem fogalmazódott meg bennem, de úgy vélem, nem szükséges minden lehetséges szílat tudatosan beleszólnunk a versbe.

Az RTÉ Rádió Sunday Miscellany című műsorában feltették nekem a kérdést, van-e 1916-hoz kapcsolódó versem. Nem volt. (Ír fordításom a korszakról viszont akadt bőven.) Ha akkor ez a kérdés nem hangzik el, versem soha nem születik meg. Íme egy újabb rejtély.

Szeli Valéria fordítása

BREDA JOY

Novemberi reggel

Joe Owens emlékére

*A túlevelű és a lombhullató erdők határán
kutyák rohannak a felázott földön,
eső mögöttem, még több várható –
acélforgácsos égbolt és bűnös ordítás.*

*Még a fagy pompája a Mangerton hegy vállán
sem vidíthat fel. Az erdő sűrűjéből hirtelen
elővágató rőt szarvasbika sem, íves agancsa,
mint egy hadban álló törzsfőnök fejdíszé.*

*Nézem a bika szökellését,
holdjáró könnyedség, eltörli
az árok határvonalát, s közben felröppen
egy karmazsinvörös és bronzszínű fácán*

*egy szétmálló trágyahalom mögül,
és nyílként becsapódik az erdőbe –
a szarvas ereje és egy megfeszülő madár:
egy láthatatlan határ két oldala.*

*Tekintetem követi a fejedelmet, rozsdavörös
termetét, mely beleolvad a tél égerfás,
elvirágzott rekettyés vásznába, háttérben
a borostyánsárga Caol folyóval.*

*Nyugtalanít besározott gondolataimon túl,
száműz a felperzselt oldalra,
eltűnik előlem az ősi tájban,
melyet háborítottam.*

Zsille Gábor fordítása